

МИЏИ

У ЗЕМЉИ ПАТУЉАКА

3

ИЗГЛЕДА ДА САМ ВАМ ЈА ДАНАС ЈЕДИНИ... ХИК... ПУТНИК!

ЗБОГ ТОГА МИ ЈЕ И ДРАГО ТВОЈЕ ДРУШТВО! ОВИМ ВОЗОМ НИКО ВИШЕ И НЕ ПУТУЈЕ!

ЧАК СЕ И КРАВА КРЕЋЕ БРЖЕ ОД НАС!

НИКАКВО ЧУДО...

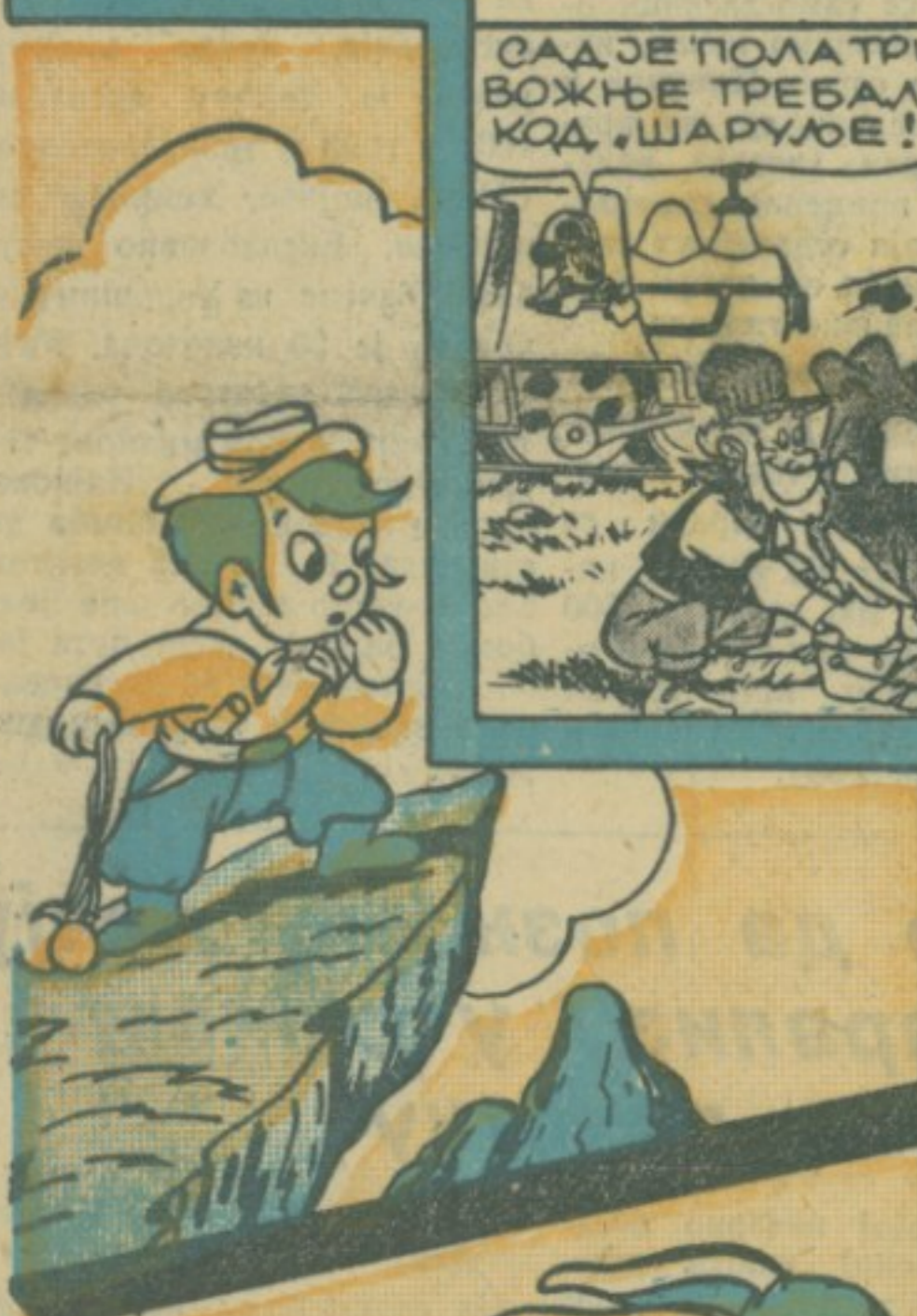

... ПА ТО ЈЕ РАСНА КРАВА!

ОВДЕ ЂЕМО СЕ ЗА ТРЕНУТАК ЗАУСТАВИТИ!

АЛИ... ХИК...

САД ЈЕ ПОЛА ТРИ... ПО РЕДУ ВОЖЊЕ ТРЕБАЛО БИ ДА СМО КОД „ШАРУЉЕ“!

ЗНАМ...

ПА ОВО ЈЕ „ШАРУЉА“. НАЈБОЉА МУЗАРА У ЦЕЛОЈ ПОКРАЈИНИ!

ДИВНО МЛЕКО... ЗАР НЕ, МОМЧЕ?

АХА... САМО... ХИК... МИ СЕ ПРОСИПА!

САД ЈЕ БОЉЕ! САД СЕ... ХИК... НЕ ТРУЦКАМО ТОЛИКО...

МММ!

НИКАКВО ЧУДО! СКРЕНУЛИ СМО С ПРУГЕ!

КАКО? ХИК... СКРЕНУЛИ С ПРУГЕ?

АХА, МОМЧЕ! БАШ ТО!

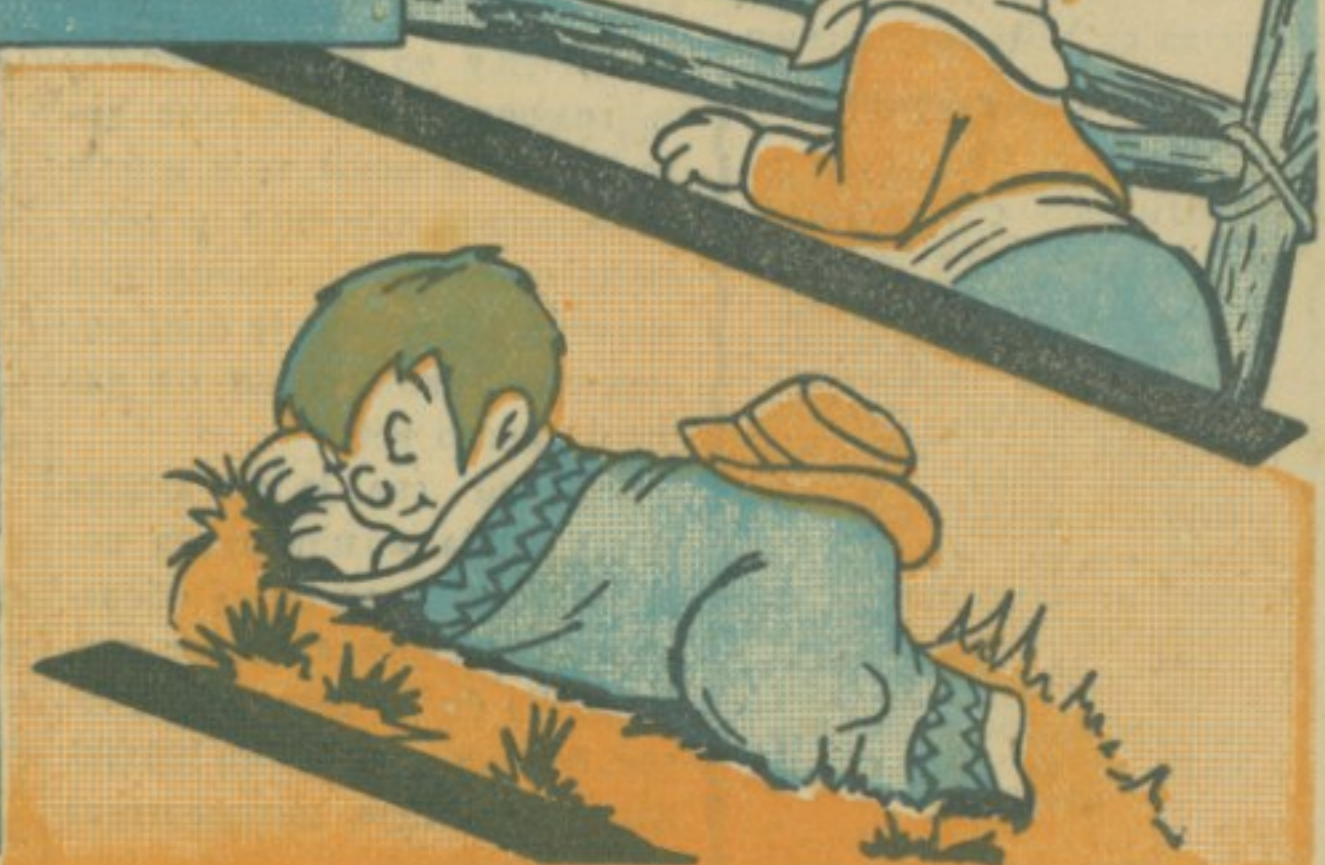

АЛИ... ЗАР ВАС ТО НЕ... ХИК... БРИНЕ?

БРИГА РЕМЕТИ РАД ЖЛЕЗАДА И ПОВЕЉАВА КРВНИ ПРИТИСАК!

А ДОБРО ЈЕ ПОЗНАТО ДА ЈЕ КРВНИ ПРИТИСАК ВАЖНА СТВАР!

ЗАРОБЉЕНИ У СНЕГУ

Путници и железничко особље који су 22 фебруара 1910 године кренули „Возом бр. 25“ из Слокејна за Сита нису могли ни да слуте да полазе усусрет највећој несрећи у историји америчких железница. Истина, неколицина од оних који су први пут путовали том пругом били су мало узнемирени вестима о снегу који није престајао да пада у планинама Каскаде, кроз које су имали да прођу, и о мањим усовима у тим пределима. Али, њихов страх брзо је нестајао пред уверавањем путника-ветерана који су више пута превалили тај пут, да је пруга ремек-дело технике и да је на најопаснијим местима заштићена од усова каменити зидовима.

Дох се композиција, састављена од шест вагона, лагано успињала стрмом пругом, изнад ње су се стали гомилати тешки кишни облаци. Праћен кишом, воз је стењао успињући се кроз ноћ према великом тунелу, чијих је сваких петнаест метара платно животом по један од радника који су га градили. Пред самим тунелом локомотива је, избацујући белу пару, изненада стала. Чetrдесет и пет минута касније, иза композиције се зауставио и воз који је преносио пошту.

Кад је свануло, оба воза још су стајала на истом месту, у подножју беле, стрме планине чији су се врхови губили у облацима. На питање путника због чега се воз задржава на отвореној прузи, кондуктери су кратко одговорили: „Лавица се сручила на пругу испред нас“.

Око десет часова пре подне довео се кроз тунел на мало дрвеним висок, плешат човек на чијем су лицу биле урезане дубоке боре. Био је то Џон О'Нил, надзорник онег дела пруге који пролази кроз Каскаде. Он је забричуто обилазио око воза, разгледао пругу и најзад се обратио машиниоцима: „Бојим се да ће се овде срушити лавина“.

Био је у праву. Свега два часа касније, огромна маса снега сручила се уз злосудну тунелу на пругу баш из самог воза. Надзорник је кренуо кроз вагоне да охрабри путнике, али, наштавни се пред толиким очима у којима се

огледао страх, није могао да сакрије истину; да су уствари заробљени, јер је усов затрпао пут и испред и иза њих, тако да се више не може ни напред ни назад.

Прошао је један дан. А тада се усов поново сручио, затрпавши улаз у тунел. Мада су кондуктери и машиниоци брзо ослободили тунел, јер усов није био велик, путници су били на ивици лавице.

— Не желимо да и даље останемо овде, заробљени као лавови у клопци. Морате учинити нешто да воз крене, — говорили су они надзорнику пруге.

Пред О'Нилом биле су свега две могућности: да воз остави где је и да покуша да путнике некако умири, или да га пребаци на неко друго место, где би — он је то осећао — био у још већој опасности. Но, путници су захтевали да воз крене и надзорник је обећао да ће испунити њихов захтев.

На две миље иза тунела налазио се градић Велингтон, насеље са железничком станицом, једним малим хотелом и неколико кућа, које је било сарађује, као орловско гнездо, на једном платоу готово усеченом у зид планине. Изнад њега дизао се снегом покривени планински врх висок преко хиљаду метара, а испод њега, с друге стране, лежало је кањон реке Тај. Пред самим часељем пруга је била потпуно закрчена лавином.

Под све јачим притиском путника, који нису хтели ни да чују да се воз склони у тунел, О'Нил је наредио да воз крене и да се, пошто прође кроз тунел, заустави на пола километра од станице Велингтон, где су била три упоредна колосека. Воз с путницима постављен је на средњи колосек, а поштански на трећи, ближе кањону.

Два, три, пет дана протекло је у неизвесном пицкивању. Људи који су познавали планину само су с напоном успевали да од осталих сакрију свој страх. Шта ће бити од огромне снежне масе изнад њих кад киша без престанка пада и ветар постаје све јачи?

Надзорник О'Нил проводио је време трчећи између воза и станичног телеграфисте. Кад

ће се плугови за рашчишћавање пруге пробити до воза заробљеног снегом? Требало би што пре, поручивао је он, јер им је преостало само толико угља да се у вагонима одржава подношљива температура.

Одговор на његово питање био је увек исти: екipe за рашчишћавање непрестано раде и источно и западно од Велингтона, али снежне лави-

не поново затрпавају тек ослобођене делове пруге.

О'Нил је осећао да време почиње да добија ову неједнаку трку. Сад се више није могао натраг у тунел, јер је пруга између њега и воза била затрпава. А ни угља више није било. Ујутру, седмог дана по поласку из Слокејна, и телеграфска веза била је пресечена.

У возу су путници седели у тулој препуштености онемо што ће их снаћи. Двадесет и осми фебруар освануо је мрачан и злосудан. Киша је лила без престанка, а ветар се претворно у ураган. Мали усови клизнули би повремено низ падину, као претече онога што се сваког часа може догодити.

Те ноћи Чарлс Ендријус, железничар на станици Велингтон, који је спавао у једној од кућица за скретничаре, про-

будио се мучен тешким сном. Тај сан прогонио је последњих дана и њега и све остале железничке службенике. Сањао га је чак и кад је био будан. Дигао се из постеље и изишао у ноћ. Са олакшањем је видео да заробљени воз и даље стоји на свом ме-

помахитао: „Отишао је!.. Нестало га је!..“

Остали радници похитали су напоље. Нагнувши се над ивицу кањона, видели су само бели, растресити облак снега. Возови се нису могли сагледати, али су са дна кањона допирали пригушени позиви помоћ.

Тек после шест часова успело је првој групи спасилаца да се спусти у кањон. Одгртали су снег борећи се с кишом која их је заслепљивала. Најзад, допрли су до врата првог вагона, из кога су извукли једног човека који је муцао речи без икаквог смисла. Крај њега су нашли његову жену и дете — обоје мртво. Из тог вагона извукли су свега три жива путника. Неколико часова касније спасена су преживела шесторица из другог вагона. Протекло је више од пола дана пре но што је прегледан и последњи вагон. У њему је нађена у животу само једна жена. Но, и поред толиких жртава, спа-

сиоцима се чинило правим чудом што је од 118 путника несрећу преживело и њих 17.

Ваздушни притисак и ударна снага лавине били су толико јаки да су многи путници излетели кроз прозоре пре но што се воз сурвао. Један кондуктер који је био будан у часу несреће тврдио је да је воз полетео са шина пре но што је снежна маса и стигла до њега.

Никав споменик не стоји тамо где се несрећа догодила. Чак је и насеље Велингтон нестало с географских карата. Ни пруга данас не иде истим путем којим је ишла јер је, да се несрећа не би поновила, прокопан други тунел, много ниже него стари. Само ретки планинари који су прокрстарили Каскаде видели су велики, црни ожњак на планинској падини на коме дрвце никад више није порасло. То је једини спомен на најразорнију лавину која се икад догодила у Америци.

ХИЉАДУ ИМЕНА ЗА КАМИЛУ

У доба успона калифата, говорило се арапским језиком од Индије па све до Марока. И у Шпанији се говорило тим језиком пуних 800 година. Још и данас се арапски говори у целој Северној Африци, Египту, Арабији, Сирији и многим другим крајевима Африке и Азије.

Арапи пишу с десна налево и почињу књиге тамо где их ми свршавамо. Арапски је врло развијен и веома компликован језик. Азбука има 28 слова за обележавање сугласника, док се самогласници обележавају знацима изнад, испод или иза слова. Именице и придеви изведени су, по правилу, из корена глагола, додавањем или променом самогласника. Постоји седамнаест глаголских промена, од којих тринаест за правилне глаголе.

Арапски је необично богат језик. Богатство речи је готово невероватно, а такође и еластичност облика. Арапи се хвале да имају 80 разних назива за мед, 200 за змију, 500 за лав, пуних хиљаду речи о значава камилу, исти толики број — мач, а читавих четири хиљаде — несрећу.

Неки арапски лингвиста изјавио је једном приликом да би било потребно пола тунета камила да понесу књиге у којима би се налазиле све арапске речи. Други је чак израчунао да би број арапских речи у свим облицима, временима и падежима износио 12.400.000. Занста, импозантан број!

КИЛОТОНЕ И МЕГАТОНЕ

Килотоне и мегатоне су нове јединице мере за јачину експлозије. Једна килотона равна је дејству експлозије 1000 тона тринитротолуола (ТНТ), најјачег хемиског експлозива. Експлозивно дејство бомбе бачене на Хирошиму износило је 20 килотона. Међутим, једна мегатона равна је по јачини једном милиону тона тринитротолуола. Најновија пробна водонична бомба дејствовала је са 15 мегатона. Експлозивно дејство ове једине бомбе било је десет пута јаче од дејства свих бомби бачених на Немачку у току последњег рата.

Како да познамо дечју парализу у самом почетку

У својој недавно објављеној књизи „Болест здравље за ваше дете“, доктор Њути Кугелмас, један од најбољих дечјих лекара у Њујорку, тврди да само искусан лекар може у самом почетку болести да одреди је ли у питању дечја парализа или не. У данашње време, кад се толико говори о дечјој парализи и о вакцинама против ње, неискусни лекари су спремни да многа оболела прогласе овом болешћу од које се родитељи највише плаше.

Полномиелитис се јавља прилично брзо од тренутка заразе: после пет до двадесет дана. Његови симптоми су температура, главобоља, повраћање, надражено грло, болови у пределу трбуха, укрупненост врата, болови у рукама и ногама. Сви ови знаци не морају се јавити истовремено, нити увек морају да значе да је у питању дечја парализа. Уствари, симптоми ове болести су готово исти као код грипа или неких других вирусних обољења, тврди доктор Кугелмас. Иако не спада у оне који верују у башке лекове, овај лекар препоручује мајкама да у сумњивим случајевима изврше две једноставне пробе. Може ли дете да спусти браду на груди? Може ли да пољуби своје колена? Ако и једно и друго може да учини, онда је готово сигурно да није оболело од парализе. Међутим, ако му ово не полази за руком

треба без оклевања позвати лекара.

За сваку мајку полномиелитис значи парализу. Али, око 60 процената оболеле деце потпуно се опорављају и код њих не остане никакав видљив траг болести. Код даљих 25 процената трагови парализе једва се примећују, а само петнаест отсто неће после болести моћи да се служе појединим мишићима на свом телу.

ЈОШ НЕШТО МАЛО О ШЕЋЕРНОЈ ТРСЦИ

Шећерна трска пореклом је из Индије. Одатле је кренула на пут и стигла најпре у Европу, а касније је почела да се гаји и на америчком континенту. Све се то догодило пре не-

го што је она доспела на Хаваје и Филиппине, где се данас гаји у великим количинама.

Колико атомског зрачења добијате?

Морнар који свој живот проводи на пучини много је мање изложен природном атомском зрачењу од самог „копненог“ брата, тврди доктор Либи, члан америчке комисије за атомску енергију. Он је израдио статистичку анализу зрачења које сви ми примамо из природних радиоактивних извора и од космичких зракова. Та статистика показује да ми сваког дана апсорбујемо од својих суседа и околине извесну количину атомских радијација. Људи који живе у великим заједницама изложени су радиоактивном зрачењу чији је извор калијум у телима њихових суседа. Количина тог зрачења износи два милирентгена за годину дана. Међутим, то не значи да су због овог зрачења

људи „отровни“ једни за друге.

Утврђено је да један морнар чији би се брод стално налазио на пучини на 55-ом степену северне географске ширине апсорбује годишње 75 милирентгена природног атомског зрачења. За исто то време човек који живи на суви на надморској висини нула, али такође на педесет и петом степену северне ширине, прими просечно 147 милирентгена. С порастом надморске висине расте количина зрачења, тако да на истој географској ширини, само на надморској висини од шест хиљада метара, оно износи 560 милирентгена на годину.

Човек који и дању и ноћу носи ручни часовник са светлим бројчанком изложен је зрачењу од 40 милирентгена годишње. Ако се томе дода још и зрачење које избија из земљишта, нарочито у оним случајевима кад у њему има уранове руде, онда је број милирентгена које сваки од нас прима много већи.

Међутим, све је то далеко испод броја милирентгена који је потребан да би се оболело од последица атомског зрачења. Да би до тога дошло, човек би морао да прими 100.000 или чак и више, милирентгена одједном.

ЈАЗАВАЦ - ЖИВОТИЊА КОЈУ НЕ ТРЕБА ИЗАЗИВАТИ

Низак, широких рамена и оштрих зуба, јазавец је права слика борца. Док хода, он изгледа врло неспретно, али тај изглед треба никога да превари. За трен ока, та наизглед неспретна животиња прелази у муњевит напад и њени оштри зуби заричу се у тело непријатеља, често много већег него што је она сама.

Чим осети опасност, јазавец се склања у своју подземну јазбину, удобан стан обложен травом, до кога води два или више тунела. Али, ако га ловци изненаде док се налази далеко од ње, он одмах почне да се уковава. Канџе дуге пет сантиметара претстављају ол-

личан алат за копање. Земља просто излеће на месту где се јазавец уковава и, ако га нико не омете, ускоро сасвим нестаје под земљом. Зато јазавец и живи у крајевима где може лако да копа земљу, пошто би иначе страдао од својих непријатеља.

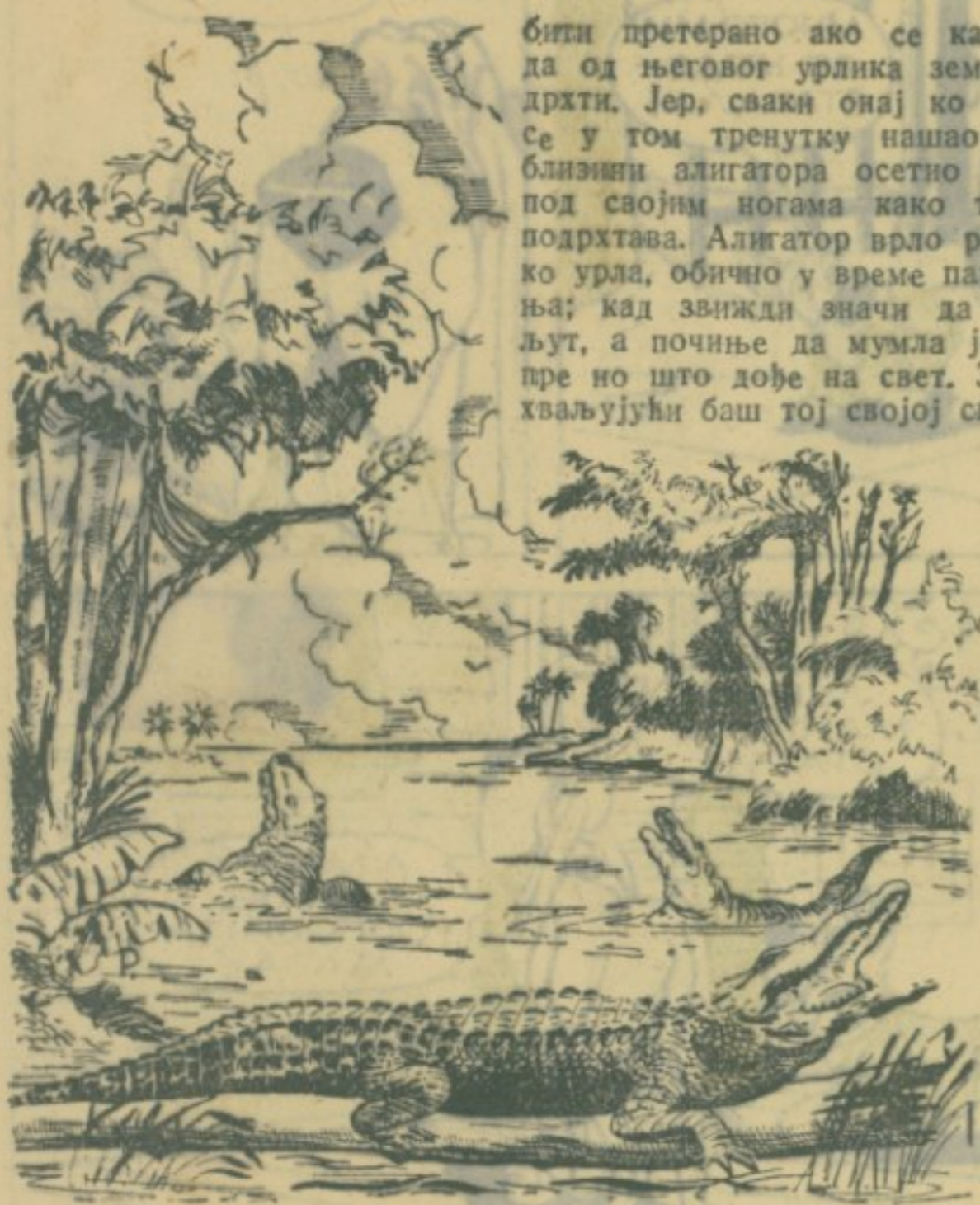
Јазбине и подземни тунели које јазавец прави често су велика опасност за стоку и коње, чије ноге пропадају у њих. Због њих су настрадали многи јахачи, а доста је коња поломиле ноге. Иначе, јазавец уништава глодаре, којима се хране. Осим тога, лови и жабе, змије, глисте и разне инсекте.

Крзно јазавца је сребрнasto-сиве боје, док на њушци и глави има уздужне беле и црне пруге. Од његове длаке праве се четке за бријање и због тога је на великој цени. Покушавало се са одгајивањем јазавца на фармама, али се то показало као врло нерентабилно, због јазавчеве велике прождрљивости.

За време кратког зимског сна јазавец је склупчан као лопта. Ако за то време огладни, он се пробуди и излази у лов. Пошто се најде, поново заспи. У пролеће женка окути једно до пет младунаца.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК СТОЈИЉКО СТОЈИЉКОВИЋ, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ИЗДАЈЕ И ШТАМПА „ПОЛИТИКА“, ШТАМПАРСКО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ТЕКУЋИ РАЧУН БРОЈ 182-Т-82, ПОШТ. ФАХ 124. — ПРЕПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: ГОДИШЊА 700, ПОЛУГОДИШЊА 350 ДИНАРА. ЗА ИНОСТРАНСТВО ГОДИШЊА 1.000, ПОЛУГОДИШЊА 500 ДИНАРА. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЉАЈУ.

„Змајеви америчкој Југа“

бити претерано ако се каже да од његовог урлика земља дрхти. Јер, сваки онај ко би се у том тренутку нашао у близини алигатора осетио би под својим ногама како тле подрхтава. Алигатор врло ретко урла, обично у време парења; кад звижди значи да је љут, а почиње да мумла још пре него што дође на свет. Захваљујући баш тој својој спо-

ре. Додуше, женка алигатора нападне човека ако се приближи њеним младунцима, а и то ће учинити и мужјак ако су у време парења човек нађе у његовој близини или ако га први нападне.

Ако не настрада у најранијем „детинству“, алигатор завршава свој живот на свега три начина: од руке човека; у борби с другим алигатором или од једне нарочите болести која га учини толико апатичним и лењим да престаје да одлази у лов. Најдубља досад забележена старост алигатора је 68 година.

Алигатор не само што није непријатељ човеку, већ ће у најскоријој будућности можда бити његов велики добротвор. Наиме, неки научници са универзитета у Луизијани утврдили су недавно да алигатори,

због тога што њихови унутрашњи органи реагују на потпуно исти начин као људски, претставља најидеалнију животињу за вршење огледа. Ево само једног примера: ако се човеку, убризга инјекција инсулина, онда непосредно после тога, уместо жељеног смањења шећера у крви, долази до краткотрајног повећања, које се јавља због дејства неког хормона. Овај процес одузел је интересовао лекаре, али га они нису могли испитати због тога што траје свега неколико минута. Међутим, код алигатора та реакција траје читавих седам часова. Сличан је случај и са осталим процесима: они су код алигатора потпуно исти као код човека само што трају много дуже, као на каквом успореном филму, тако да се могу натанане проучавати. И можда ће једног дана многи људски животи бити спасени захваљујући „змајевима америчког Југа“.

ИСТОРИЈА ПОТПИСА

Историја потписа као знака овере из различитих докумената свауда почиње још пре него што су обично носили своје печате, који су имали облик прстена, ваљка од печене земље или камена, обешене око врата. Стари Сумерци, Асирци, Јевреји, Феничани и Грци вековима су своје документе потписивали ударањем печата. У старој Асирији и отисци нокта на глине-ној таблички могли су да важе као потпис, кад уговорна страна није имала печат. Ни Римљани дуго нису могли да се ослободе печата. Тек у позно римско доба јавља се потпис у нашем смислу речи, и то најчешће на тестаментима. Неписмени су и тада, уместо потписа, стављали неки знаци пред сведошима. Тако су печати пред степено почели да излазе из употребе и задржали су се само код владара и високог племства. Владари су испрва стављали свој потпис у облику монограма, распоређујући слова на нарочит начин око крста, чиме су хтели да покажу и своју приврженост вери. Од 15 века повеље и документи почињу се потписивати пуним потписом.

Као што се види, писање и потписивање су два појма која су за нас толико блиско везана, али нису то била увек. Требао је да прође много времена па да рукописи различитих људи почну да се разликују, да би потпис могао постати довољан знак овере. Зато је потписивање новијег датума него само писање.

Алигаторе нису увек називали „змајевима америчког Југа“. Јер, они су заиста ружњи и одвратни као змајеви из страшних прича, и исто толико су издржљиви. У њиховим огромним телима, дугим понекад и по шест метара, скривена је дивља снага и виталност којој имају да захвале што су још на земљи, док су њихови „вршњаци“ диносаури одавно изумрли.

Одрасли алигатор има само једног непријатеља који му се може супротставити: човека. Иначе, алигатори су, како је једном рекао један зоолог, потенцијално бесмртни, јер њихови унутрашњи органи с годинама уопште не старе, а веоме је мало болести од којих они могу да оболе.

Насупрот свом блиском „рођаку“ крокодилу, кога има не само у Африци, већ и у Азији, Аустралији и на острвима у Тихом Океану, алигатори се, сем у водама јужног дела Северне Америке, могу наћи још само у једном делу кинеске реке Јангцекјанг.

Код алигатора свакако највише страха и одвратности уливају његове огромне чељусти. Снага којом их он затвара толика је да алигатор може да прецени напола стабло дебело пет сантиметара, или да у чељки остави трагове својих зуба. Међутим, насупрот тој огромној снази при затварању, „снага отварања“ чељусти толико је мала да чак и човек просечне јачине може стиском својих руку да спречи њихово отварање. Уствари, најјаче „оружје“ алигатора је његов снажан реп, помоћу кога, поред осталог, може да плива брзином већом од оне коју има лаки чамац с два снажна веслача. Алигаторов „стап“ је нека врста тунела дугачког, петнаест до осамнаест метара, који он, служећи се репом као булдожером, копа у обалама река. Ударцем свог репа алигатор може да преломи дрво дебело седам до осам сантиметара, или да одбаци одраслог човека шест метара у ваздуху. И најзад, ударцима репа он гони свој плен према устима.

Док остали гмизавци обично не испуштају никакве гласове, „змајеви америчког Југа“ имају три „језика“: они урлају, звижде и мумлају. Алигаторов глас потпуно одговара његовом изгледу и снази и неће

собности да „говори“ пре него што се излеже из јајета, младим алигатор и угледа светлост дана.

Ако бисмо посматрали женку алигатора док прави гнездо за своје потомство, било би нам јасно зашто је природа обдарила њене младунце способношћу да „говоре“ још пре него што се излегу. Женка гради своје гнездо на тај начин што скупља на гомилу блато, опало лишће и суве гранчице и с времена на време набавља ту масу ударцима свог снажног репа. Кад купа од блата и лишћа достигне висину од око 90 сантиметара, женка ископа на средини једну рупу и у њу положи од 29 до 88 јаја. Преко јаја, поређаних у више слојева, она поново ставља блато и лишће, које такође добро набави. Од тог природног инкубатора она се не удаљује све док се из њега не зачује „умф-умф-умф“, а тада пажљиво скида слој којим је покрила јаја. Убрзо затим љуске од јаја попуцају и из њих изиђу млади, који су приликом рођења дуги око 20 сантиметара, а тешки нешто преко килограма.

И мајка и млади су срећни ако се тада негде у близини не налази „тата“, јер он са истим апетитом тамани своје потомство којим тамани младе пловчице или прасиће.

Алигатор је способан и неустрашив ловац и претставља напад за остале становнике река и мочвара у којима живи. С неогрешивом тачношћу алигатор уме да оцени раздаљину од своје жртве, правац и брзину њеног кретања и увек је напада на месту и у тренутку кад је најмање способна да се брани. Храни се најрадје младим свињама, воденим птицама и живином, али се у нужди задовољава и раковима, па чак и воденим бубама.

Зуби алигатора немају корена па због тога он и не жваће своју храну, већ је само дроби и гута у огромним залагајима. Једном је неки ловац посматрао алигатора који је у свега три залагаја прогутао прасе од петнаест килограма. Алигатор се обично храни седам месеци годишње, док осталих пет уопште не једе, јер их преспавља зимским сном у рупу коју ископа на обали реке.

Мада огроман и неустрашив, алигатор не спада у људожде-

Кад два човека имају погрешно мишљење један о другом, то може да доведе до неспоразума, а кад је притом један од њих полудивљи Индијанац из перуанске дунгле, онда ствар може да постане врло озбиљна. Да је то тако могао је да се увери амерички етнолог Хари Чопик.

Чопик је моторним чамацем пловио реком Укајаји, притоком Амазона. Сапутници чамаца и посада били су Пиро-Индијанци, мирни и питоми људи, док се за крмом налазио Густаво, Конибо-Индијанац, који је узет у службу као добар познавалац реке и њених рукаваца. Конибо-Индијанци важе као врло дивљи и непријатељски расположени према белим људима. И сам Густаво је мрско гледао Чопика и Пиро-Индијанце. Он је провео две године у перуанској војсци и знао је шпански, али је избегавао сваки разговор. Често се напјао и изазвао туче са осталим члановима посаде, а да је учествовао у тучама и раније све-

ковог путовања, а знајући да Конибо-Индијанци иначе нерадо пријимају белце, он је прихватио позив. Сутрадан је моторни чамац већ био на путу ка Порвениру, селу на два дана пловидбе од најближе варошице.

Порвенир се налази на острву које образује река и један од њених рукаваца. Кад је моторни чамац пристао, Густаво је окупило своје сапутнике и дуго им нешто говорио. Затим је позвао Чопика да изиђе на обалу, док је сопственика чамаца и посаду отпратио, рекавши им да се врате кроз неколико недеља по белог истраживача.

Чопик је одмах видео да његовог крманаша слепо слушају сви чланови племена. Густаво му је саопштио да је он старешина села и да има око 600 поданика. „А сад рекао му је он узмите своје лекарије и побите за мном!“

На Чопиково највеће изненађење, Густаво је наставио:

— Сви вас зову доктором; значи да сте лекар. Пожурите, мој рођак је на смрти!

дочили су многобројни оживљени који је носио. На Чопиково изненађење, ћутљиви и неприступачни Густаво пришао му је једног дана и поверио му да је он у свом племени угледао човека, да има лепу кућу и позвао научника да га посети. Тамо ће, рекао му је, моћи да снима филмском камером и магнетофоном игре и песме племена Конибо.

Пошто је проучавањем животиња Индијанца било циљ Чопи-

Силом лексир и цинглама перча

жугу пену. Из разговора са укућанима, Чопик је сазнао да болест траје већ дуго и да је болесник целе протекле недеље повраћао. Научнику је на крају речено да мора да га излечи.

Опирати се није вредело, па је Чопик почео да чини оно што је знао. Измерио је болеснику пулс и погледао је шта пише у приручнику за прву помоћ о случају кад човек данима повраћа, Али, од приручника није било велике користи, јер је тамо стајало да такве болеснике треба одмах одвести најближем лекару. Не знајући шта ће, Чопик је дао болеснику неке лекове за умирење и, зачудо, повраћање је престало. Затим је наредио да болесника нахране. Овај се већ мало боље осећао, што је изазвало велико нерасположење код сеоског врача који га је до тада лечио и који је сад на свог белог конкурента бацао мрке погледе. Сутрадан је болеснику било боље, па су Чопика славили као чудотворца.

Међутим, два дана касније Густаво је пробудио Чопика ударцем у ребра.

племена свечано обучени и под оружјем. Сваки од њих би прво ископао бокал пива од маниоке, а затим би сео на асуру. Најзад је саветовање почело. Чопик је претиоставао да они говоре о сахрањивању умрлог, али се бојао да не расправљају и о њему, јер су га с времена на време посматрали. Иначе, о њему више нико није водио рачуна. Дотле најмилији гост остао је целог дана без хране и пића. Препуштен самом себи, без оружја међу непријатељски расположеним Индијанцима, чекао је Чопик шта ће се догодити. Чамци, које је приликом свог доласка видео привезане за дрвеће пред сваком кућом, били су нестали. Река се није могла преливати, јер је била вуна крокодила. О бекству, дакле, није могло бити ни говора. Био је препуштен на милост и немилост Индијанцима.

Најзад, предвече, пришао му је Густаво. „Донели смо одлучу“ — рекао му је он. Чопик је очекивао најгоре. Густаво је наставио: „Донели смо одлучу да је мој рођак био дуго болестан. Ви сте му помогли, али он је био стар. Било је време да умре. Дођите у кућу да поједемо нешто“.

После тога Чопик није био више слављен као првих дана, али је могао да на миру проучава живот овог племена и да бележи његов фолклор.

У Швајцарској ће ускоро почети производња атомских часовника

Недавно су неколицина швајцарских научника објавили да су довршили планови и да ће ускоро почети производња ручних атомских часовника. Атомски часовник ће радити непрекидно и више стотина година неће бити потребно да буде навijen. Једини проблем који научници имају да реше пре него што почне производња ових часовника јесте ефикасна изолација радиоактивних елемената.

SEVEN DWARFS
WALT DISNEY

КУВАЛА ВИ ПЕКЛА?

ДА, ЈА МЕСИМ ФИНЕ ПИТЕ, С ЈАБУКАМА, С БУНДЕВАМА, С ТРЕШЊАМА И ВИШЊАМА...

ЖИВЕЛА!

НЕ ТРПИМ ЖЕНЕ, АЛИ ШТО ЈЕСТ-ЈЕСТ: НИКО НЕ ПРАВИ ТАКО ДОБРЕ КОЛАЧЕ КАО ШТО ОНЕ УМЕЈУ... НЕКА ОСТАНЕ СНЕЖАНА!

У ТАМНИМ ОДАЈАМА СВОЈЕ ПАЛАТЕ ЗА МАЖЕХА МЕША ТАЈАНСТВЕНЕ ОТРОВЕ.

НИМ-ИСПИЗЕМ ОВАЈ ПЕХАР, ТАКО ЋУ СЕ ИЗМЕНИТИ ДА МЕ СНЕЖАНА НЕ ЋЕ ПОЗНАТИ... ТЕШКО ЋОЈ!

Б ура на мору... Тема која је толико пута обрађивана у књижевности свих народа, нарочито оних који су упућени на море и живе од њега. Чувен је опис буре на мору у Дикенсовом роману „Давид Коферфилд“, па у Лотијевом „Исландском рибару“ и Конрадовом „Тајфуну“.

Опис буре у омегалу два века

чуо ниш' видио. Шта је бездан и пропаст! Ништа спрема оном куд смо ми пропадали! Ништа није јадније слушати него еди даске око нас шкрипе и балвани испод нас јече. Чудо дивно како

ским, којим је писана наша средњовековна књижевност, али се служи и речима из народног говора. То је смеша црквеног и народног говорног језика. Данашњем читаоцу многе речи које употребљава Јеротеј сасвим су неразумљиве па им је потребно објашњење. Он се изражава по угледу на црквене списе, често наивно и сасвим припросто. Па ипак, и у његовом опису има извесне узбудљивости.

„Паки појдосмо из Родоса, мјесеца септ. 18 (1704) на велику пучину Адрианскују, 18 лађи и 2 галуна; и втори час нош' велики страх имасмо, и једга дан бист, наче се корабљ' погрузивати и преливати буреју морскоју, и ва тој дан не видисмо много корабља од гредуштих с нама, ни видисмо снца, ни мјесеца, ни неба, ни земље, ни птице летуште, кромје буре и облака, и бурје различне, бијеле и зелени, и црни, и плаветни, и јединије јако вар кипаху, и ни ја... млиња... и једга бист полдне, наче се корабљ' преливати сјемо и тамо, и погрузи се корабљ' да сниде низу мора... И ваздегоше крамогу на иреца, и обрчине, колико који може дати, да испразни кораб у море, и ва тој час начеше празнити и турати достојаније своје у море, и једга опразни се до полкораба, тогда пријежа силнејиши вјетр, и раздаше се вјетрила од вишего краја до нижнего, а разботна ужа попуштасе, и катарка велики погрузи се у море и вазимаше то више древо воду морску. И ва време заходешту снцу погрузи се кораб и васташе влини силнејиши јакоже гори високије, и облаци и

млиња силни и различни. И вси падохом јако мртви...

Галун = галија; втори = други; једга = када; корабљ' = лађа; погрузивати = нагињати; гредушти = они који иду; кромје = осим; вар = кључала вода; крамога = вика; иреца = заповедник лађе; достојаније = имање, благо; пријежа = најбе; вјетрила = једра; вишего = највишег; васташе = настадоше; јакоже = као.

Доситеј Обрадовић желео је да пише тако да га разуме „сав с јези род“, тј. народним језиком, а не руско-словенским који се био одомаћно у тадашњој српској књижевности и који су нарочито неговали и чували црквени кругови. Али, и Доситејев језик, упркос његове тежње и настојања, није народни у Вуковом смислу. И код њега има руско-словенских речи које су данашњем читаоцу неразумљиве. Јеротеј и Доситејев опис раздваја временски размак од 80 година. Доситејев стил је сасвим светован, лак и жив. Он уме да забави читаоца, убедљив је и говори о стварима које је сам доживео. Доситеј је описао бору на Црном Мору коју је доживео 1782 године. Тај опис налази се у другом делу његовог „Живота“ (1788).

... Дође и наш ветар; изиђемо двадесетлети дан априла у јутру (1782). Тај дан летими смо као на орлови крили; кад на ноћ чисто се помами ветар, и море сасвим побесни. Ту сам најбоље почувствовао што ће рећи зло море и неспокојство волни и ветрова, који кад нас почну дизати у висину, рекао бих одосмо живи на небо; а кад нас почну низ брдо терати тога опет летења и сијасета ниш' сам

не разлаве, те би нас било до ушју поквашени! Ништа се ту толико не жели него да с' о какав камен у мору не дупи, јер не би нам остале ни ноге... А кад се пробудимо по десетом часу, видимо прекрасни дан и уледамо бело море од мешавиња с водом дунавском, и који после подне улеземо...

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

КОНСТРУКЦИЈА С НАЈВИШЕ АЛУМИНИЈУМА

За изградњу америчког путничког прекоокеанског брода „Јунајтед Стејтс“ утрошено је више алуминијума него и за једну конструкцију која је досад изграђена.

ПОКРИВАЧ И ЗА ЛЕТО И ЗА ЗИМУ

„Содо Мио“ су небад белгичке производње. Израђена су од чисте овче вуне, не пропуштају ваздух, а има их у више боја. Али, њихово највеће предимство је у томе што сама од себе регулишу температуру, увек онолику колика је потребна за здрав сан. Пошто су веома лака, могу да служе и лети и зими, чак и кад је велика хладноћа. Лако се перу и не нагризају их мољици.

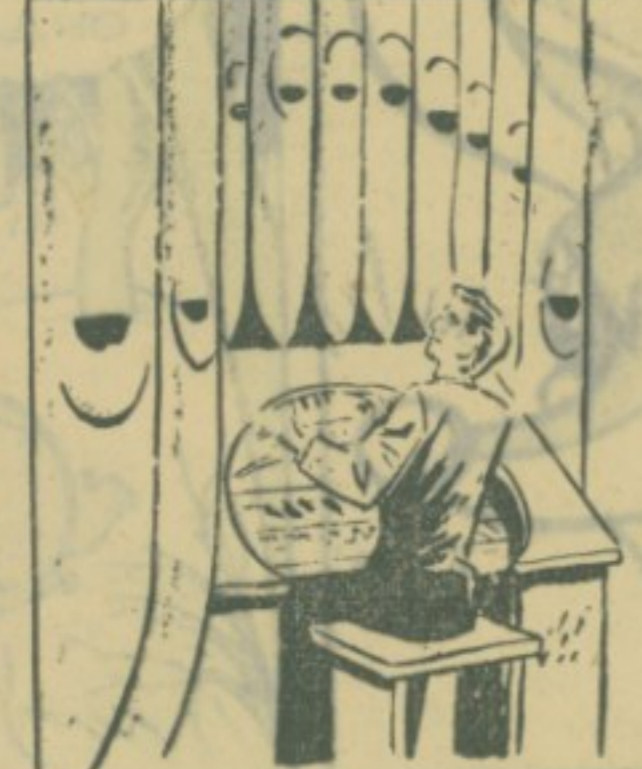
„ПОСТАВЉЕНА ХАРТИЈА“

„Постављена хартија“ зове се најновији производ једне немачке фабрике. Савићива

је и пропушта ваздух, али је отпорна према хемикалијама. Ова нова хартија превучена је скрамом неке вештачке материје и употребљава се за израду торба и врећа, за постављање картонских кутија итд. „Постављена хартија“ не ломи се ни на веома ниским температурама.

ПОРЕКЛО ОРГУЉА

Оргуље е једнотонским цевима не воде порекло из скорашњих дана. Изгледа да је једна врста примитивних оргуља постојала још пре наше ере у старом Египту. Прве оргуље за које се зна потичу из другог века пре наше ере. Начињене у Александрији, оне су

биле, уствари, оргуље у којима је ваздушно струјање било регулисано помоћу воде.

ЗНОЈЕ ЛИ СЕ МАЧКЕ?

Мачке се зноје само на једноцима својих шапа, а не по целој кожи као људи.

КО ЈЕ БИЛА ХИМЕРА?

По грчкој митологији, Химера је била ћерка Ехиније и Тифона. То је чудовиште које је спреда имало облик лава, у средини козе, а задњи део имао је облик змаја. Избацивала је пламен, и то необично снажно и брзо. Израз химера означава маштарију, неостварљиву замисао.

КАКО СЕ ДОБИЈА СУВИ ЛЕД?

Суви лед се добија наглим растезањем компримираног угљендиоксида. Том приликом потроши се толико топлоте да се један део угљендиоксида расхлади до минус 77,5 Целзијевих степени и постаје чврст. Има облик снежних пахуљица, које могу да се пресују у калупе. Дакле, суви лед

није ништа друго него чврст угљендиоксид. Употребљава се у разне сврхе: за хлађење лако покарварне робе, у медицини, за тровање штеточина, за борбу против града итд.

ЛЕПТИР МРТВАЧКА ГЛАВА

Лептир мртвачка глава је крупан ноћни лептир који на леђима има шару у облику мртвачке главе, па му отуда и име. Он лети веома вешто ноћу, и то често километрима. Храни се соком озлеђене коре дрвета и медом.

ЧУДНА ПТИЦА

Киви је можда најчуднија птица на свету. Живи једино на Новом Зеланду. Киви има само рудиментарна крила, а у

место перја — длаке. Иначе, мауче као мачка, режи као пас и прави гнезда под земљом. Мањи је од пилета. Женка носи јаја која изнесе једну четвртину њене тежине.

А ОНДА, ХА-ХА-ХА, ДАКУ ЈОШ ОТРОВА!

ДА ОСТВАРИ СВОЈЕ ЗЛЕ НАМЕРЕ, ОНЕЖАНИНА МАЧЕХА ПОПИЛА СЕ НАПИТАК И ПРЕТВОРИЛА СЕ У БАБУ...

ХЕ-ХЕ-ХЕ! ДИВНО САМ СЕ ПРЕРУШИЛА! МИСЛИЋЕ ДА САМ НЕКА ДОБРА, БЕЗАЗЛЕНА СТАРИЦА... БЕЗАЗЛЕНА! ХЕ-ХЕ-ХЕ!

А САДА ДА ИЗАБЕРЕМ НЕШТО И ЗА СНЕЖАНУ... НЕШТО ШТО ОНА ВОЛИ. ДА, ТО ЋЕ БИТИ ДОБРО!

ОТРОВНА ЈАБУКА... СНЕЖАНА ЋЕ ПАСТИ У САН КОЈИ ЛИЦИ НА ПУТИ СМРТ!

НАСТАВИЋЕ СЕ

ПОСЛЕДЊИ РЕКОРД

Н дан 30 маја ове године, чувена француска авијатичарка Жаклин Ориол, бившег претседника Француске Републике Венсана Ориола, летећи млазним авионом постигла је брзину од 1152 километра на час. На тај начин она је победила своју супарницу и имењакињу Американку Жаклин Кохран, која је дотада држала светски рекорд за жене брзином од 1087 километара на час.

Али, њена радост није дуго трајала. Дан доцније Жаклин Ориол је сазнала да јој се овај рекорд не признаје, јер је једну седмицу пре тога, у Паризу, била одржана конференција Међународног ваздухопловног савеза на којој су измењени услови за постављање рекорда. То није било једино непријатно изненађење. Ако је хтела поново да постигне светски рекорд, она је то морала да учини само за наредних тридесет дана, тј. до 30 јуна у поноћ, јер су се тога тренутка гасиле категорије рекорда брзине „за жене“ и „за мушкарце“ и стапале се у једну. То је значило да је она, ако је хтела да се истакне, морала да за циљ 30 дана изврши припреме за нов лет. Најзад, ако и успе да припреми све што је потребно, остајало је неизвесно да ли ће овог кишовитог лета бити иједан леп дан за такав подухват.

Но, највећа несрећа тек је имала да дође. Сасвим неочекивано, Жаклин је кажњена са тридесет дана нелетења зато што је 30 маја летела испод прописане висине. За пропис који је то забрањивао она уопште није знала, и то не само она, већ ни остали на аеродрому, јер је он тек био донет. Али, закон је закон и кажњена Жаклина, сва очајна, повукла се у тишину, на опоравак.

Неким познатим француским асовима неба никако није шло у главу како је могуће да се једна авијатичарка светског гласа лиши могућности летења, и то због прописа за који још нико није знао. Они су се заузели да се изврши ревизија казне, па су најзад у томе и успели. Свега осам дана пре истека рока за постављање рекорда, Жаклин је казна опрштена и тада су настале грозничаве припреме за старт. Да би била што ближе људима који су на томе радили, она је одмах допутовала у Арпажон и отседла у једној крчми која се налазила готово уз само узлетниште млазних авиона.

Пре више од једног столећа, 1822, у овом истом крају Француске, између вароши Вилжуифа и тврђаве Монтлери стручњаци француске Академије наука мерили су брзину звука. Сваких десет минута испављано је по једно топовско буле, да би се што тачније утврдило време које протекне од појаве ватре до доласка звука. Сад су вршене припреме за лет млазног авиона, који ће исти простор прелетети брже од звука. На том авиону ће, можда, Жаклин Ориол донети Француској још један рекорд.

Тих дана метеоролошка предвиђања била су врло неповољна. Киша је падала без престанка, а видљивост је, због магле, износила једва два и по километра. Међутим, Жаклин Ориол и њени помагачи припремали су се као да је време било најлепше што се замислити може.

Припреме су се углавном са стојале у следећем: прво, у Бретњију и Монтлерију изабран је по један висок торањ и измерено је растојање између њих. Жаклин Ориол је имала стално да прелеће ову стазу дугу 17.250 метара, све док не постигне најбоље време. Затим, у Бретњију и Монтлерију постављене су нарочите справе за праћење лета авиона, за снимање на филмску траку и за мерење брзине. Постављени су и радар-апарати који ће бележити кретање авиона ако лоша видљивост онемогући рад филмске камере, а радар-робот имао је да прати лет Жаклин Ориол и да

пролетела. Последњег дана, 30 јуна у 4 часа изјутра, инжењери, техничари и радници стајали су испред хангара и чекали заједно са авијатичарком. Но, киша је и даље падала. А ако би за краће време и престала, наилазили су тмури облаци. Сат за сатом је пролазио, али људи се ни су мицали. Прошло је и подне — ништа боље. Остало је

аутоматски бележи кретање њеног апарата. На основу извештаја овог робота, могло се у случају слабе видљивости управљати авионом и са земље.

Када је све било спремно, чекало се само да се време

свега неколико часова до сумрака и сви су већ увиђали да желе нешто немогуће.

Најзад, кад је свака нада била изгубљена, облаци су се подигли на висину од преко хиљаду метара. Завонио је телефон, са опсерваторије је

стигао повољан извештај и сви су похрлили ка авиону.

Обучена у нарочити летачки комбинезон који спречава утицај земљине тежине на човече унутрашње органе, Жаклин Ориол се попеда у кабину млазног авиона „Мистерија IV Н“. Пошто је испитала свој падобран, затим 25 бројчаника на командној табли и више полуца, дала је знак за полетак. Мотор је почео да звикди, Жаклин је чврсто држала команду. Ослободила је кочице и метална птица стала је да клизи по бетону... Све брже и брже. Наједном, више није било потреса. Млазни авион нашао се у свом елементу. Сауд око њега био је ваздух.

— Овде радар, узмите курс 310! — чуо се глас из апарата. Жаклин је одговорила:

— Овде четири Н, разумела сам.

Прошло је 90 секунди. — Овде радар, Пажња, заокрет улево. Дајте пун гас. Дајте јачи заокрет... Узмите курс 100.

У смирају дана, Жаклин Ориол је прелетела једно те исто растојање од 17.250 метара између Бретњије и Монтлерија. Апарати су бележили податке, а математичари су из рачунавали брзину. При оваквим летовима пилот не управља авионом по својој вољи, већ извршава наредбе које прима са земље.

Сумрак се увелико спуштао кад је Жаклин примила последњу наредбу:

— Хвала. Спустите се.

Кад се појавила на вратима кабине, угледала је раздрагане људе. Постигла је светски рекорд! Успела је да развије брзину од 1178 километара на час. Последњи рекорд „за жене“, јер ће се оне убудуће такмичити заједно с мушкарцима.

ВЕРОВАТИ

СТО ЧАСОВА НА КОНОПЦУ

Хелмут Хорланде из Штокерауа, у Аустрији, бави се у својим слободним часовима ходањем по конопцу

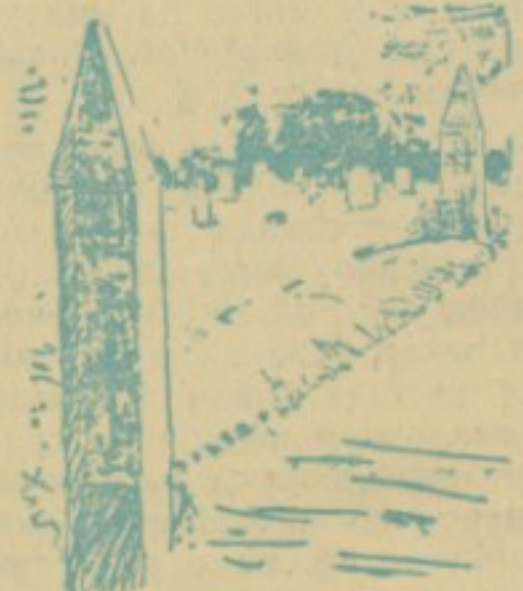
се био забио у њон на обући. На хинду-језику шљунак се каже „канкара“ и по тој речи језеро већ 504 године носи име Канкарија.

КОКОШКА С ДВА СРЦА

Домаћица Лујза Холанд из Сент Луиса, у Америци, купила је прошле године једну кокош и кад ју је кроз неколико дана заклала наша је у њој два срца подједнако велика. Остали унутрашњи органи били су сасвим нормални.

ГРОБ ЦИНА

На гробљу у енглеском градићу Пенриту и данас се налази гроб средњовековног племића Хјуа Сизариуса, за кога се тврди да је био највиши човек који је икад живео. Легенду о његовом необичном расту потврђује и његов гроб, који

ДОКТОР ПРАВА У ЧЕТРНАЕСТОЈ ГОДИНИ

Хулиана Морел (1594—1653) из Барселоне, у Шпанији, завршила је основну школу кад је имала четири године, а постала је доктор права пре но што је навршила петнаесту.

ЈЕЗЕРО КОЈЕ СЕ ЗОВЕ ШЉУНАК

Године 1451, за време свечаности осветљења вештачког језера у краљевском дворцу у Бомбају, владар Кутб-уд-Дин башио је у језеру један камичак који му

од каменог споменика чело главе до белега чело ногу износи четири метра и двадесет и седам сантиметра.

СВЕТЛАН, БОБАН и ЦРНОБРАДИ

НАЈМЛАВИ УГАЉ

Познато је да су неке врсте угља постале у прадавно време, али дрвени угљак или ђумур постаје пред нашим очима. Он се прави на тај начин што се дрво пусти да сагорева без довољног приступа ваздуха. Дрво се најпре наклаже у облику купе и прекрије земљом, а затим се оздо запали. Да се ватра не би изасила, пушта се помало ваздуха, те мањи део дрвета изгори, а већи део се угљенише. Вумур се добија и фабричким путем, при такозваној сувој дестилацији дрвета. Он садржи у себи 85 до 90 одсто угљеника. Гори као жар, готово без пламичка, и оставља веома мало пепела. Порозан је. Због своје особине да на површини згушњава гасове које упија, затим да одузима боју и мирис, он се употребљава за филтрирање питке воде ако у њој има шкљонивих материја итд. Он спречава гњилење органских материја, па се вода на бродовима држи у бурадима која су изнутра угљенисана. Исто тако угљеницу се и стубови пре забијања у земљу. Овај угљак употребљава се и за рафинисање сировог пирита, за прављење барута, а много га употребљавају и ковачи.

КУЛЕ РАСТЕРУЈУ МАГЛУ

Помоћу нарочитих кула од алуминијума, могућно је растерати маглу у кругу од 300 метара. Елиса, која се налази на врху куле, става се у погон помоћу мотора од 28 коњских снага. Окрећући се око своје осовине, она баца ка земљи велике количине топлог ваздуха. На 200 метара од торња, фотоелектричне ћелије примају инфрацрвене зраке који долази из светлосног извора постављеног 25 метара далеко од куле. Кад наиђе магла, инфрацрвени зраци више не додирују ћелије и елиса за растурање магле аутоматски почиње да ради. Ускоро ће се четири овакве куле поставити недалеко од аеродрома у држави Њу Јерси, у САД. У почетку овај уређај био је намењен заштити имунових стабала у Калифорнији.

ЗАНИМЉИВ ПРЕДЛОГ

Услед велике потражње наркотичних средстава у свету, дошло се на мисао да ће се њихова употреба смањити ако им се дозволи слободан промет. Та претпоставка изазвала је у неким земљама живу дискусију, а нарочито на последњој скупштини Комитета за наркотичне дроге одржаној у Тексасу. Око 99% ових дрога растура се преко продавница који наговарањем и убеђивањем долазе до све нових и нових купаца. Ако продаја постане слободна, отпаиће „агитатори“ и самим тим смањиле се број потрошача, мисле неки лекари.

ЗА ВЕЉУ СИГУРНОСТ ВОЗАЧА И ПУТНИКА...

У Фордовим фабрикама приступило се систематском испитивању узрока рањавања путника при аутомобилским несрећама. Своја проучавања фабрички инжењери заснивају на резултатима сличних испитивања на Корнеловом универзитету, у Америци, која су показала следеће: 56% озледа возача проузроковано је предњим стаклом на аутомобилу или услед отварања врата, док 40% отпада на повреде проузроковане управљачем; 38% путника који седе крај возача страдају услед прскања предњег стакла, 4% од огледала и 20% услед испадања из кола. После низа покушаја да се делови аутомобила тако начине да што је могућно боље чувају људске животе, 1956 године изишли ће из фабрике моторна возила новог типа: с нарочитим системом затварања који неће дозволити брзо и лако отварање врата приликом судара, са управљачем који „ансорбује“ удар, с појасима за везивање као у авиону, с јастучицима на стаклу и огледалом од нарочите пластичне масе, чије је дејство удара сведено на најмању меру.

СЛУЧАЈАН ПРОНАЛАЗАК

Енглески научник Вилем Перкин (1838—1907) имао је свега двадесет осам година кад је пронашао прву анилинску боју. То је било 1856 године. Он је желео да пронађе кинин, али је приликом експеримената добио неку ружичасту боју коју су фарбари испитали и видели да је одлична. После је изградио фабрику боја које се добијају из катрана. Његов проналазак боје боље је прошао у Француској него у његовој земљи. Уствари, његово откриће било је основа на којој се доцније развила модерна индустрија боја.

ГНЕЗДО НОЈА

Гнездо ноја веома је једноставно. То је обична плитка рупа у земљи, коју ископа мужјак. У ово гнездо женка положи обично 15 јаја, из којих се младунчад излегу за 40 дана. Није редак случај да по неколико женки снесу јаја у исто гнездо. То гнездо је велико, с обзиром на то да је одрастао ној висок преко два и по метра, да је од врха кљуна до врха репа дуг два метра и да је тежак преко 70 килограма.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ТРГОВИНЕ БЕЗ ВРАТА

Домашнице које добро знају шта значи ићи из радње у радњу с рукама пуњим пакета свакако ће поздравити замисао о трговинама које неће имати врата.

Завесе од ваздуха, топлог зими и хладног за време лета, које ће служити уместо врата, спречаваће продирање спољашње хладноће, односно топлоте, ветра, кише и снега у трговину. Купци ће, пак, моћи да улазе кроз „ваздушна врата“ као да ових и нема.

„Ваздушна врата“ ће, по замисли неких инжењера, уствари бити електричним путем загреван или хлађен слој ваздуха који ће стално струјати између два отвора, од којих је један на прагу а други при врху „врата“. Разуме се да ће поред ових врата морати да постоје и права, која ће се затварати кад трговина не ради.

ПОСУЂЕ КОЈЕ НЕ ТРЕБА ПОДМАЗИВАТИ

Стругање и рибање посуђа за кување и печење, због тога што је у њему припремана храна загорела, припадаће ускоро прошлости. Наиме, два америчка хемичара, отац и син Селни, пронашли су начин за израду посуђа у коме храна не може да загори. У том посуђу храна се може кувати, динстати, пржити и пећи чак и без масти и уља. Посуде за печење хлеба или колача израђене од овог материјала не морају се претходно подмазивати, па ипак се хлеб неће залепити за дно и зидове суда. Поред тога, ово посуђе не мења боју и не рђа. Техника израде овога посуђа названа је „селнизација“, по имену проналазача. Предвиђа се да ће се ово посуђе појавити на тржишту већ почетком идуче године.

И АМЕРИКАНЦИ ИЗРАЂУЈУ МАЛЕ АУТОМОБИЛЕ

Неколико америчких фабрика аутомобила, међу којима и Крајслер, Ценерал моторс и Форд, почиње ускоро да производе мања кола. Она ће имати само шест цилиндара, који

ће бити распоређени у облику латинског слова V. Нова кола имаће три четвртине снаге старијих од осам цилиндара. Крајслер је већ израдио прототип, који се увекмо испитује.

НОВА ЛЕГУРА АЛУМИНИЈУМА

Металурзи су померили границу издржљивости према топлоти код алуминијума једном новом легуром која обећава да ће корисно послужити у аутомобилској и авионској индустрији, нарочито код младих авиона. Нова легура, X 2219, задржава све своје особине и на врло високим температурама.

ЗА ВЕЉУ СИГУРНОСТ НА ДРУМОВИМА

Амерички саобраћајни распоред сада једним новим апаратом за контролисање брзине на аутострадама. Апарат се састоји у овоме: преко аутостраде поставе се два гумена кабла, на растојању од око 40 метара један од другог. Нешто даље, на довољној даљини да саобраћајца може да заустави кола, налази се сат, који почиње да ради кад кола пређу преко првог кабла, а заустави се кад пређу преко другог, тако да се аутоматски чита брзина аутомобила.

ОТКРИВЕНО НОВО СРЕДСТВО ЗА УНИШТАВАЊЕ КОРОВА

Један амерички хемичар, шеф отсека у једној фабрици боја, дошао је опитима до занимљивог открића. Наиме, он је утврдио да једна супстанца аминокризаола, која се досад употребљавала једино у производњи филмова, може да послужи као одлично средство за уништавање корова, док је за човека и животиње потпуно безбедна. Течност убија коров на тај начин што спречава стварање хлорофила, те биљка угине. Поред тога, она омогућаје много лакшу бербу памука, јер уништава лишће памукове биљке.

ЗВУЦИ УТИЧУ НА КРВНИ ПРИТИСАК

Цез-музика, бука коју производе аутомобили и мотоцикли, као и вриска одојчета утичу на повећање крвног притиска — тврди један швајцарски лекар за срчане болести у свом реферату поднетом удружењу кардиолога. Високи, изненадно настали тонови, као и јаки метални звуци који звоне повећавају крвни притисак за десет до двадесет милиметара. Насупрот томе, крвни притисак опада за време слушања класичне музике. Швајцарски кардиолог Штајман и његови сарадници Јаги и Видмер експериментима су утврдили у којој мери остали физички и психички фактори утичу на повећање, односно смањење крвног притиска.

ГУСТИНА АТОМСКИХ ЧЕСТИЦА НИЈЕ СВАДА ПОДЈЕДНАКА

Проучавањем ширења атомских честица дошло се до открића да оне нису свуда подједнако распоређене, већ да на извесним местима има „шупљина“, док су на другима јако концентрисане.

АНТИБИОТИК ПРОТИВ БОЛЕСТИ СПАВАЊА

Петорици португалских стручњака за тропске болести пошло је за руком да афричку болест спавања успешно лече једним новим антибиотиком. Овај лек против болести спавања добио је име стилонин.

РИБЕ ШТИТОНОШЕ

Рибештиконоше су група риба са чврстим, штитастим израђеним краљунцима које често чине прави оклоп. Оне се деле на више самосталних редова. Поред кечига, које имају претежно рскавичав скелет, постоје и штиконоше са сасвим коштаном скелетом, чији претставници живе у слатким водама Африке и Америке. Многобројни фосилни остаци изумрлих штиконоша познати су из веома старих геолошких епоха.

ДЕДИЧНЕ ВЕШТИНЕ

Чаробна палица

Покажите публици прво леву руку раширену прстију, па онда преко длана наместите један округло штапић од дрвета. Затим десном руком дохватите леву у зглобну и подижући обе руке са штапићем, за који можете рећи да је чаробна палица, притисните брзо штап кажипрстом десне руке.

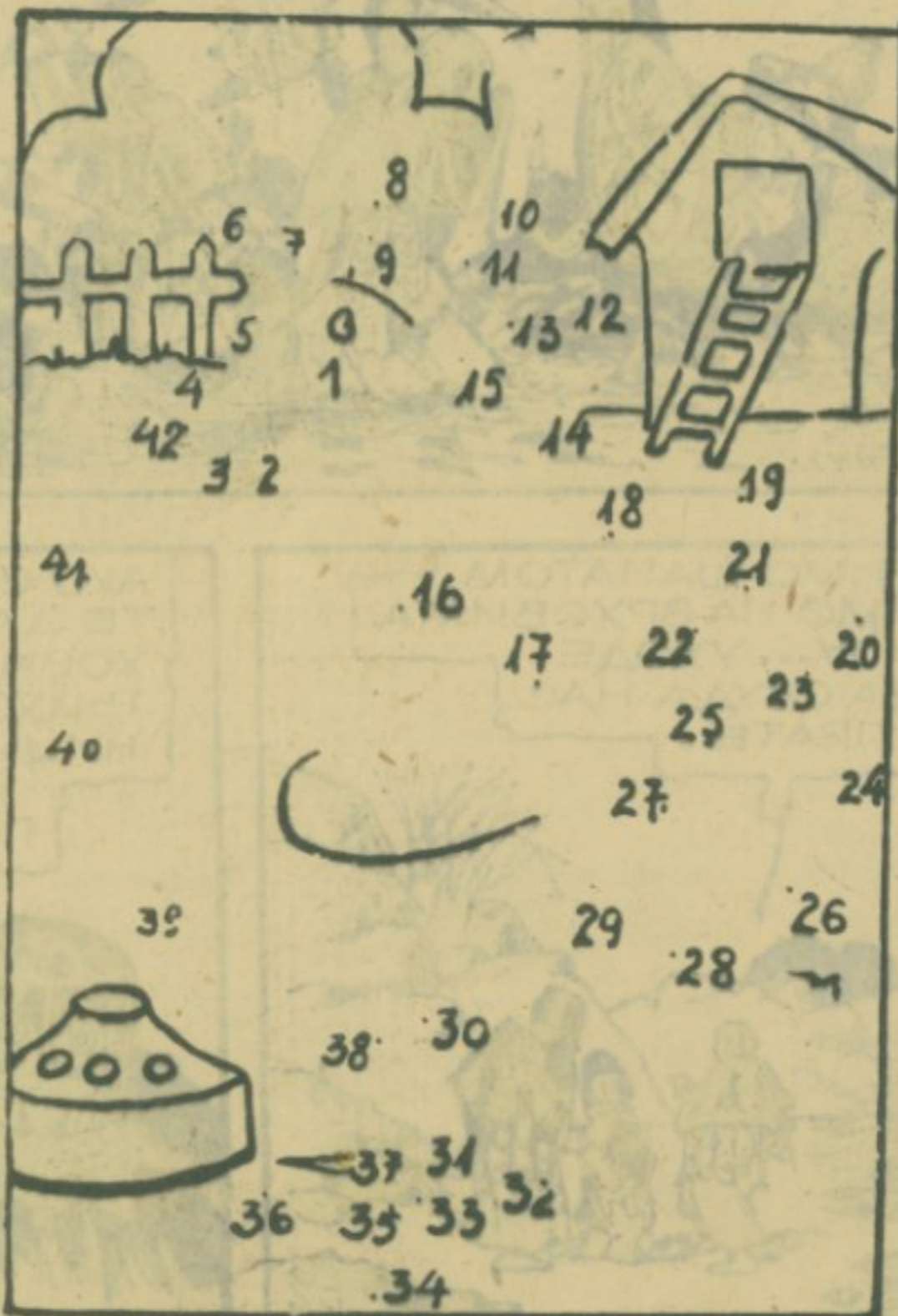
— Ето, — рећи ћете — чаробна палица стоји на мојој руци као да ми је рука од магнета! За ову вештину треба прво да се мало вежбате, али кад се извештите радићете то као прави мађионичар.

Хвањање лептира

Известан број играча ухвати се за руке и начине ланац. Овај ланац претставља „мрежу“ за хватање лептирова. Остали играчи растуће се по пољани. То су „лептирови“. Ланац се креће ка лептировима и има задатак да их све похвати у мрежу. У том циљу крајњи играчи са оба краја ланца опучавају око лептирова, и то један с једне а други с друге стране, па ако кога од њих оптрче олмак се хватају за руке, направе кодо и лептир је ухваћен у мрежу. Сад коло почне да се окреће надесно и на мелодију појачане песме пева: Лептирићу, шаренићу, полети, полети! Полети, полети! За ово време ухваћени лептир савија руке (врховима прстију додирује рамена, лактови повучени назад и у једној линији с раменима) и раз-

внија : устану (дланови горе). Кад се песма отпева, лептир се хвата у коло. Коло се прекрива, постаје опет ланац и наставља гоњење осталих лептирова. Уколико се број лептирова смањује, ланац постаје све већи. Игра је завршена кад се сви лептирови покатају. Играчи који играју лептирове не смеју кидати ланац да би измакли испред њега. Таква игра одмах се искључује из игре.

ЗА ДОПУЊАВАЊЕ

Повежите редом бројеве од једнама, па ћете добити једну 1 до 42, и то само правим линеарним линијама. Интересанту слику.

...обућари у старом Риму имали су неку врсту норме: један пар шипела израђивали су за пет и по дана.

...кад је енглеском песнику и сликару Росетију (1828-1882) умрла жена, он је заједно с њом цоклао и све песме које је њој посветио. Касније су ове песме откопане и објављене.

...већ на пет метара испод морске површине црвена боја изгледа као ружичаста. Жута, међутим, задр-

на језика. Особе које науче већи број језика од овог имају нарочити дар за учење страних језика.

...Академијом луле“ називао се круг пријатеља Фридриха II који су се готово сваке вечери окупљали око владачевог стола. Чланови те „академије“ морали су за читаво време седење да пуше или бар да држе лулу у зубима.

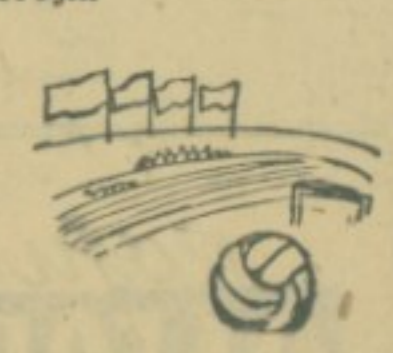

жива ису боју све до 16,5 метара и тек тада почиње да изгледа као зелена.

...италијански сликар Караваџо (1569—1609) имао је атеље који су зидови били обојени црном бојом и у који је светлост долазила кроз један мали отвор на таваници. На тај начин он је успевао да постигне веома оригиналне и занимљиве светлосне ефекте.

...опитима је утврђено да су муве глуве за звуке које људско ухо чује.

...реч „утопија“ постала је од грчких речи „у“, што значи не, и „топос“, што значи место. Према томе, кованица утопија значи место или земљу која не постоји.

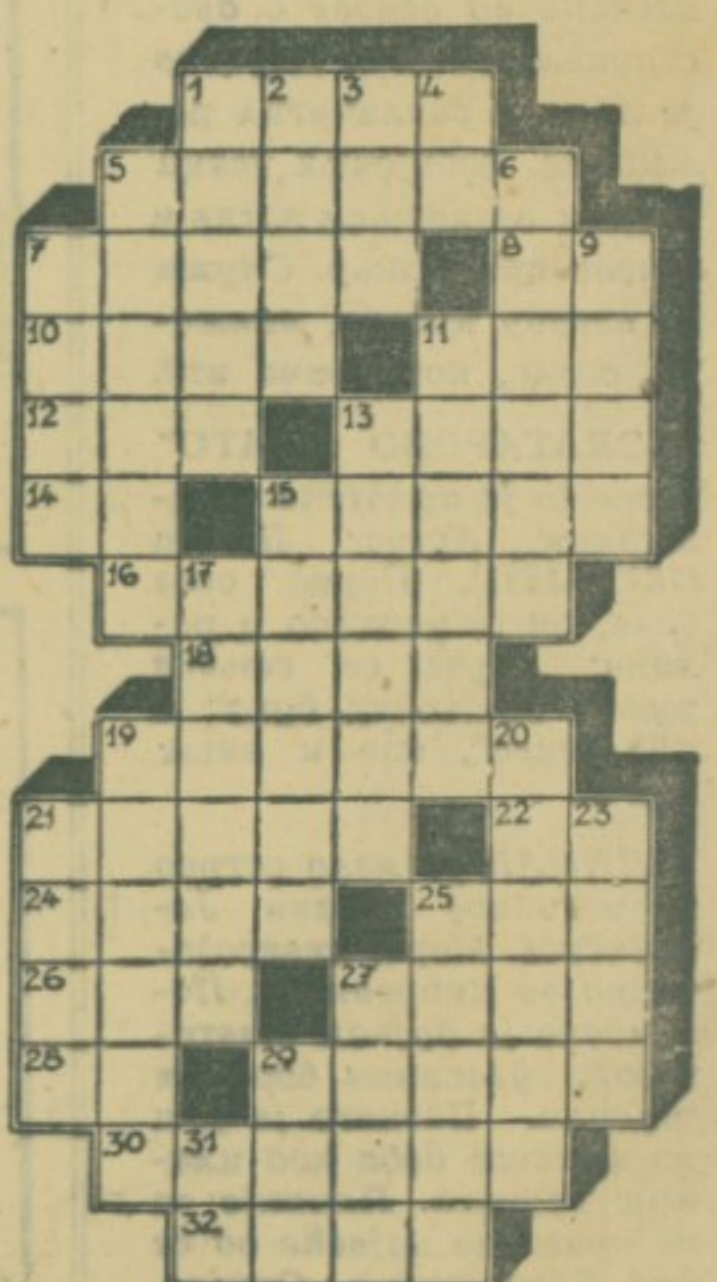

...прва олимпијада на којој је игран фудбал била је она од 1908 године.

Водоравно: 1) један глосар; 2) отпадак добијен фабрикарском шећера; 3) полуострво крај Дубровника; 4) јапанска мера за дужину; 5) нежидарска енглеска мера за површину; 6) област у Западној Европи; 7) град у Француској; 8) савез; 9) кон; 10) пристаниште у Француској; 11) следбеник, наследник; 12) град у Алжиру; 13) опоруча; 14) назив познатог музеја у Мадриду; 15) место у Србији; 16) богиња пролећа код старих Словена; 17) лична заменица; 18) Ужичанин; 19) начин изражавања, писања; 20) предлог; 21) Одисејева постојбина; 22) дуж одређена крајњим тачкама лука; 23) приповедачка проза старих Германа.

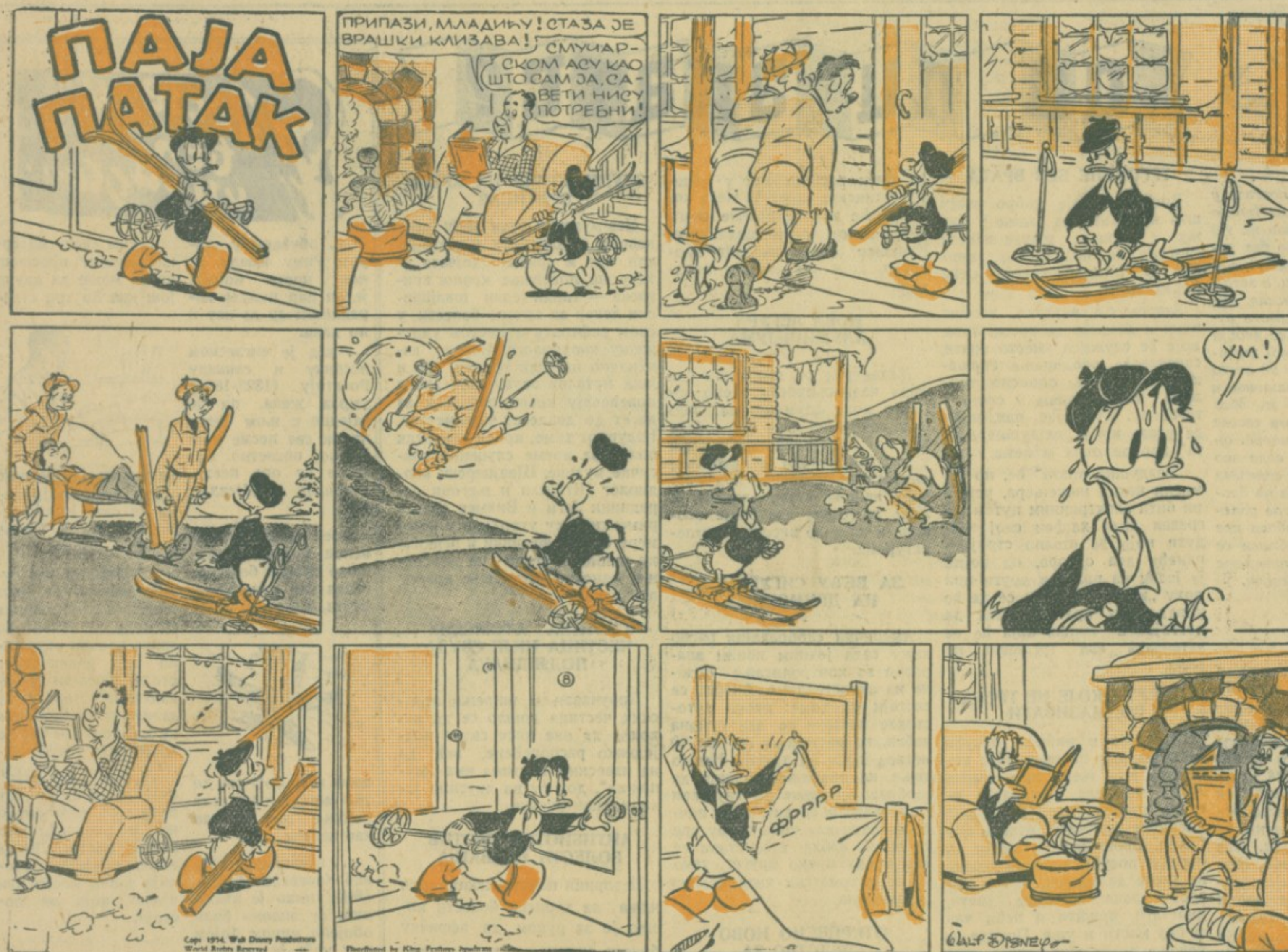
Усправно: 1) патуљак; 2) део коњске опреме; 3) предлог; 4) прањак; 5) зграда или насеље израђени у минијатури (множ.); 6) средњовековна држава на Пиринејском Полуострву; 7) јужноамеричка товарна животиња; 8) држава у Азији; 9) презиме савременог италијанског књижевника; 10) град у Швајцарској; 11) бујница речи, правно говорење; 12) храм за лице; 13) брод у Азији; 14) дер одеће старих Римљана; 15) оно што је заробљено у рату; 16) индијанско оружје; 17) град у Канади; 18) област између Млаве и Дунава; 19) страна женско име; 20) слово латинице.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) ко; 2) паре; 3) Верона; 4) корона; 5) око; 6) сок; 7) са; 8) ак; 9) Валтер; 10) Рад; 11) лавина; 12) липа; 13) Козара; 14) то; 15) ар; 16) за; 17) Ири; 18) жиг; 19) маларија; 20) кошава; 21) кола; 22) во.

Усправно: 1) каро; 2) оро; 3) перо; 4) аније; 5) вокал; 6) Ајова; 7) кос; 8) акр; 9) авија; 10) Китар; 11) ало; 12) нар; 13) корак; 14) Азија; 15) тим; 16) ага; 17) Илок; 18) жива; 19) ашов; 20) рале.

ПАЈА — СЛИКАРСКИ МЕЦЕНА

— Шта, за ову слику тражите 10.000 динара! — грди Паја једног младог сликара. — Ви, младићу, уображавате да сте бар пет стотина година мртви!

ШТА ЋЕ МУ САДИ!

Паја: Овде пише да је неки Американцац пронашао чудотворну водичу која продужује живот за преко педесет година.

Паја: Да сам момак, одмах бих купио једну боцу.

И ТО СЕ РАЧУНА

Мини: Мораш да ми купиш ново лисице крзно. Ово је већ старо.

Мини: Како старо, побогу! Носиш га тек годину дана.

Мини: Да, али колико га је пре мене носила лисица?

УХВАТИЛА ГА ЗА РЕЧ

— Перо, трчи до поште и предај ово писмо експрес-препоручено! — вели Паја и пружа Пери Ждери писмо и новац за таксу. — Само пожур, хитно је... Хеј, чекај мало! Идући тамо проћи ћеш по ред Љутићеве кафане...

— Да, проћи ћу... Па?

— Ништа. Запамти шта си рекао и — прођи!

Коју је ОДГОВОР шачан

ПИКЕ је:

народна игра
тканина
врста планине
стари вез

„ЗЛАТАРОВО ЗЛАТО“

написао је:
Јаша Игњатовић
Јосип Козарац
Светолик Ранковић
Аугуст Шеноа

ШИПАН је:

врста лука
сладководна риба
острво
дрво

ОДГОВОР:

ПИКЕ је веома чврста и густа памучна тканина, изаткана од основе с дво-струким жицама. Неравна је лица, с различитим рељефима, добијеним специјалним везивањем потке и основе при ткању. Служи за израду крагни, манжета, одела, покривача итд.

„ЗЛАТАРОВО ЗЛАТО“ написао је хрватски књижевник Аугуст Шеноа (1838—1881). Поред овог дела, он је написао и романе: „Чувај се сењске руке“, „Сељачка buna“ и „Диогенес“, као и више прича.

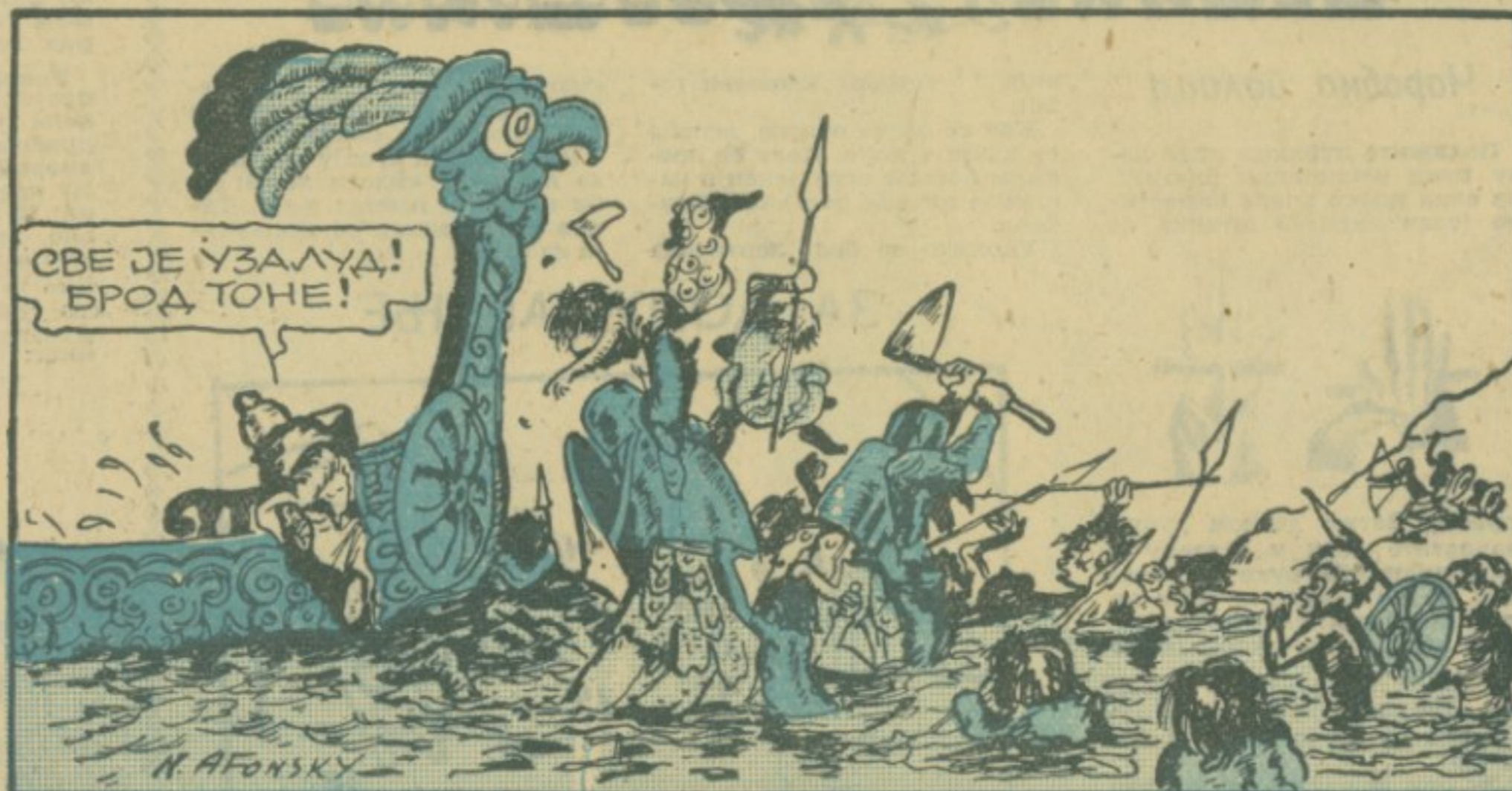
ШИПАН је мало острво на источној страни Јадранског Мора, северозападно од Дубровника. Покривено је бујном вегетацијом, углавном боровим шумама. Познато је још из римског доба под именом Тауриса. Плиније га помиње као највеће од седам Елафитских Острва. Становништво се бави гајењем маслика и винове лозе. Познато је морско купалиште, а на њему, поред места истог имена, постоји и лука.

Цициоловине МАЛОГА ЦОНИЈА И КИНЕЗА ШАНГ-ЛИНА

БРЖЕ МЕЂУ ЊИХ, ДОК ЊИХОВЕ ОТРОВНЕ СТРЕЛЕ И КОПЛА НИСУ НЕКОГ ОД НАС РАНИЛЕ!

САМО ХРАБРО, ПРИЈАТЕЉИ! УСКОРО ЋЕМО СЕ ДОЧЕПАТИ КРАЈЕВЕ ЛАЂЕ.

ПОКРИВЕНИ ОКЛОПИМА СА СТАТУА БОГОВА, ЦОНИ, ШАНГ-ЛИН И ПОГЛАВИЦА ЗАРА СМИШЉАЈУ КАКО ДА ПОБЕГНУ СА ОСТРВА КЕПЕЦА...

ПОШТО НЕ МОГУ ДА НАЂУ НИКАКВ ЧАМАЦ, ОНИ СУ ПРИНУЂЕНИ ДА СЕ КРИЈУ ОД КЕПЕЦА КОСИ ИХ ГОНЕ.

ГОВОРИМО ШАПАТОМ И ИДИМО НА ВРХОВИМА ПРЕСТИЈУ... УХОДЕ КЕПЕЦА СВДА НАС ПРАТЕ.

АКО СЕ КЕПЕЦИ ДОСЕТЕ ДА МИ НИСМО ЊИХОВИ БОГОВИ, ВЕЋ ЊИХОВИ ЗАРОБЉЕНИЦИ ПРЕРУШЕНИ У БОГОВЕ, ПОБИЈЕ НАС.

ИСТИНА, БОГОВИ НЕ ЈЕДУ... АЛИ ЈА САМ УЖАСНО ГЛАДАН.

И ЈА... МОРАМО НАЂИ НЕШТО ЗА ЈЕЛО.

НАСТАВИЋЕ СЕ